Historia naturalis bulgarica,
17: 133-135, 2006

Avian remains from the Early Bronze Age settlement near Dyadovo village (vicinity of the town of Nova Zagora, Stara Zagora Region, SE Bulgaria)

Zlatozar BOEV

BOEV Z. 2006. Avian remains from the Early Bronze Age settlement near Dyadovo village (vicinity of the town of Nova Zagora, Stara Zagora Region, SE Bulgaria). – Historia naturalis bulgarica, **17**: 133-135.

Abstract. Nineteen bird bone remains (MNI=7), dated ca. 5000 B.P. of *Coturnix coturnix*, *Gallus gallus domestica* and *Otis tarda* have been identified. This is the second site in Bulgaria proving the existence of poultry-breeding in the Eneolithic-Early-Bronze-Age period. It is also the tenth archaeological site of the Great Bustard in the country.

Key words: Early Bronze Age birds, Holocene avian remains, early poultry-breeding, Bulgaria

The archaeological site near Dyadovo village (UTM grid: MG 19; vicinity of the town of Nova Zagora (Stara Zagora Region, SE Bulgaria) provided animal remains both from the Medieval Ages and the Early Bronze Age. Former ones have been examined by Dr. Georgi Ribarov (Burgas Historical Museum; unpubl. data) and BOEV (1995, 1996, 1999). The medieval material dated the end of 11-12 century A.D. was handed to us in 1985 by Dr. G. Ribarov. Twenty years later, in 2005, a sample of 19 avian bones of the same site from the Early Bronze Age, dated ca. 5000 B. P. was handed by the post-graduate student Hiroko Nakamura (Tokai University, Japan) for examination.

According to NAKAMURA (2005) the animal bone material (564 items) from the excavations of 1993 to 2003 belongs to: *Bos taurus, Equus caballus*, *Sus scrofa/Sus scrofa domestica*, *Canis familiaris*, *Vulpes vulpes*, *Oryctolagus cuniculus*, *Capra hircus/Ovis aries*, "bird and shellfish". "Bird and shellfish include several families each of them." (NAKAMURA, 2005: 24).

The bird remains mentioned above have been identified through the comparative skeleton collection of the NMNHS-BAS. They belong to 3 avian taxa, referred to 2 orders, 2 families, and 2 subfamilies (Table 1). The settlement is situated at ca. 250 m. a. s. l. in the Eastern Upper Thracian Plane, a region, where some similar archaeological sites have been already examined in terms of the avian remains. They contain a total of 13 species (BOEV, 2004).

Most interesting is the presence of three domestic chickens of a different size: very small (the size of a bantam breed; ca. 0,5-0,7 kg), medium-sized, and large (ca. 1,5-2,3 kg). The oldest remains of *Gallus gallus* in Bulgaria so far originate from the same region (Galabovo, Eneolithic-Early Bronze Age; BOEV, 2004). The finds from the Early Bronze Age of Dyadovo provide the first confirmation of the poultry-breeding in the fifth millennium B.P.

Table 1
Taxonomic list, sceletal elements and MNI of the Early Bronze Age birds of the settlement near Dyadovo village

Taxa	Skeletal elements	Number of finds	MNI
	GALLIFORMES		
	Phasianidae		
	Perdicinae		
Coturnix coturnix	os praemaxillare sin. sternum (cranial part) sternum (cranial part) sternum (caudal part) sternum (caudal part) sternum (lamina lateralis sterni sin.) humerus dex. dist. ulna sin. ulna sin. furcula carpometacarpus sin. tibiotarsus dist. radius sin.	13	3
	Phasianinae		
Gallus gallus domestica	scapula dex. (small breed) femur dex. sad. (medium-sized breed) tibiotarsus sin. ad. (large-sized breed)	3	3
	GRUIFORMES		
	Otitidae		
Otis tarda	humerus dex. prox. humerus sin. dist. tibiotarsus dist. dex.	3	1
TOTAL		19	7

On the other hand, the game-fowling was still in existence and the Great Bustard (*Otis tarda*) was possibly the most valued game-fowl. In the Eastern Upper Thracian Plane *O tarda* has been recorded in the medieval settlement (11-12th century A. D.) near Iskritsa village (Stara Zagora Region; BOEV, 2004). The finds from Dyadovo constitute the tenth site of that species in the archaeological record of Bulgaria (BOEV, 2003).

The post-glacial record of *Coturnix coturnix* includes eight sites: Cherdzhenitsa Cave – 2 (Early-Middle Holocene, ca. 8000 B.P.), Golyamata Kauna (Eneolithic-Early-Bronze-Age), Pistirus (Hellenic period), Topchii (Late Holocene), Yassa Tepe (Iron Age, first millennium B.C.), Nicopolis-ad-Istrum (1-6 century A.D.), Filipovska Cave (2-4 century A.D.), and Zelenigradska Cave (2-4 century A.D.), ranged between 200 and 1400 m a. s. l. (BOEV, 1999). The occurrence of 3 individuals suggests a special human interest to Common Quail that might have been a regular game-fowl for the ancient people.

Even though not numerous, the examined avian remains contribute to the knowledge of the former distribution of bird species and the way of life of the ancient population of the region.

References

BOEV Z. 1995. Birds from some medieval settlements in Bulgaria. – Hist. nat. bulgarica, **5**: 61-67 (In Bulgarian).

BOEV Z. 1996. The Holocene avifauna of Bulgaria (A review of the ornitho-archaeological studies). – Hist. nat. bulgarica, **6**: 59-81.

BOEV Z. 1999. Neogene and Quaternary birds (Aves) from Bulgaria. National Museum of Natural History, Bulgarian Academy of Sciences, Sofia. D. Sci. thesis. 243 pp. + 243 pp. supplements (In Bulgarian).

BOEV Z. 2003. Distribution of the Little Bustard (*Tetrax tetrax* /Linnaeus, 1758/) and Great Bustard (*Otis tarda* Linnaeus, 1758) (Aves: Otitidae Gray, 1845) in Bulgaria during the Late Pleistocene and the Holocene. – Ann. Univ. Sofia "St. Kliment Ochridski". Faculté de Biologie. Sofia. Livre 1 – Zoologie. T. **93-94** (2002): 41-47.

BOEV Z. 2004. Middle and Late Holocene birds from the Eastern Upper Thracian Plane. – Hist. nat. bulgarica, **16**: 123-132.

NAKAMURA H. 2005. 3. The Preliminary Analysis of the Animal Bones Found in Dyadovo tell. – In: Kamuro, H. (Ed.) Dyadovo Excavation 2004. A Preliminary Report of the 16th Excavation at Dyadovo, Bulgaria. Tokai University Thracian Expedition. Grant-in-Aid for Scientific Research (B), 2004, No 16401019. – Dyadovo Studies, **4**: 24-25.

Received: 03.09.2005

Author's address:
Dr. Zlatozar Boev,
National Museum of Natural History,
Tsar Osvoboditel Blvd. 1
1000 Sofia, Bulgaria
E-mail: boev@nmnh.bas.bg;
boevzaro@yahoo.co.uk

Останки от птици от селището от ранно-бронзовата епоха до с. Дядово (Новозагорско, Старозагорска област)

Златозар БОЕВ

(Р е з ю м е)

Археологическият обект до с. Дядово (Новозагорско) се разкопава в продължение на повече от 20 години. Към известните три вида птици от пластовете със средновековна възраст (11-12 в.) се добавят данни за три вида и форми с възраст ок. 5000 г. пр. н. е. (ранен бронз) – *Coturnix coturnix*, *Gallus gallus domestica* и *Otis tarda*. С това, след Гълъбово, находището при с. Дядово е второто находище в страната, доказващо ранното птицевъдство (отглеждане на домашната кокошка) през енеолит-ранно-бронзова епоха. Дядово е и 10-то находище на голямата дропла по субфосилни останки в България.

Historia naturalis bulgarica,
17: 136, 2006

Сборник за биоразнообразието в България

Алекси ПОПОВ

ПЕТРОВА А. (ред.). 2005. Съвременно състояние на биоразнообразието в България – проблеми и перспективи. Българска платформа за биоразнообразие, София, 565 с.

Една нова книга, посветена на българското биоразнообразие, предизвика интереса на природонаучната общественост у нас още преди да бъде отпечатана. Тя включва 27 доклада, изнесени на Националната работна среща на 3 и 4 май 2004, организирана от Българската биоплатформа.

Сборникът отразява промените в биоразнообразието на България и познанията за него през последните десет години, като осъвременява и допълва първото обобщение на тази тема – Националната стратегия за опазване на биологичното разнообразие (1993, Американска агенция за международно развитие, София, **1**: 663 с.; **2**: 541 с.). И двете разработки са фокусирани главно върху богатството на фауната и флората и тяхното опазване, но това не означава, че новият сборник повтаря данни от Стратегията. В Стратегията са разработени повечето, но не всички групи животни, като вниманието е насочено към ендемичните, реликтните и редките таксони поради консервационното им значение. За разлика от нея в новата книга са обхванати всички систематични групи животни до ниво поне разред, акарите до род, а мекотелите, троглобионтната и ендемичната пещерна фауна, кръглоустите, рибите и бозайниците до вид. Нови типове, които не са били включени в Стратегията, са водните гъби, мешестите, гребенестите, плоските червеи, други типове червеи (Kinorhyncha, Rotatoria, Acanthocephala), Bryozoa, както и пещерната фауна. Водораслите и мекотелите са разгледани много по-подробно и водните им представители са анализирани по типове басейни. Много по-пълно до ниво разред, а не само чрез част от разнообразието им в България са представени протистите, кръглите и прешленестите червеи, ракообразните, акарите и насекомите. Други статии в сборника (папратовидни и семенни растения, птици и сладководна фауна и флора) съдържат предимно приносите при изследванията след издаването на Стратегията. В различен аспект са разгледани рибите, като вниманието освен към видовото им разнообразие е насочено към тяхната биология и екология (растеж, численост, биомаса, плодовитост, хранене). Липсва детайлна разработка по систематични групи на гъбите и мъховете. Статията за гъбите е посветена на тяхното опазване и на прекалено дълга дискусия върху систематиката им и начина за определяне на очаквания брой на видовете в света и у нас. Твърде полезна и за ботаници, и за зоолози е статията за хабитатите с извадката за България от класификацията на палеарктичните хабитати.

Въпреки че повечето глави са разработени прецизно, налице са някои пропуски и неточности. Не е направено обобщение за видовото разнообразие, консервационната значимост, ендемизма и др. за всички животни или всички организми. Липсват данни за малобройните животински типове Nemertea, Gastrotricha, Tardigrada (споменати като почти непроучени в заключението за нисшите безгръбначни животни), Nematomorpha, Phoronida, Entoprocta, Chaetognatha, Echinodermata и за класовете Pycnogonida, Ascidiacea, Appendicularia, Cephalochordata. Протистите би трябвало да се анализират в отделна статия, тъй като преобладава мнението, че са самостоятелно царство, а не подцарство. Не е отразено, че рибите според съвременната систематика спадат към три класа: кръглоусти, хрущялни риби и костни риби. Част от географските координати на значимите подземни местообитания на прилепи са дадени неточно. *Alosa caspia* е наречен скумрия вместо харип или дунавска скумрия.

Разглежданата книга е дългоочаквана и извънредно полезна, защото събира на едно място все по-често търсената съвременна информация за биоразнообразието в България.